

Matematika a její aplikace

Předmět: Matematika

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vzdělávání v matematice je především zaměřeno na výchovu přemýšlivého člověka, který umí používat znalosti z matematiky v různých situacích občanského a profesního života. V hodinách matematiky proto vyučující cíleně motivují žáky k řešení matematických problémů, vedou žáky k matematizaci reálných situací a k posuzování věrohodnosti výsledků, rozvíjejí u žáků schopnost správně se matematicky vyjadřovat, podporují u žáků důvěru v jejich schopnosti, vychovávají žáky k vytrvalosti, kritičnosti a týmové spolupráci, budují u žáků pozitivní vztah k matematice.

Vyučovací předmět Matematika vychází ze vzdělávacího obsahu vzdělávacího oboru Matematika a její aplikace.

1. stupeň ZŠ

Obsahové vymezení vyučovacího předmětu

Na 1. stupni základního vzdělávání je kladen důraz na budování základů používání matematické symboliky a jazyka matematiky a na proces řešení problému. Základní matematické pojmy jsou vytvářeny ve čtyřech tematických okruzích:

1. **Číslo a početní operace** – obor přirozených čísel, zápis čísla v desítkové soustavě, číselná osa, násobilka, vlastnosti početních operací s přirozenými čísly, zlomek, desetinné číslo, písemné algoritmy početních operací - žáci porozumí pojmu číslo, získají dovednosti v pamětném a písemném počítání v oboru přirozených čísel, seznámí se s vlastnostmi základních operací s čísly, s odhadem a s prací s chybou; modeluje a určí část celku, zápis ve formě zlomku (orovnávání, sčítání, odčítání zlomků se stejným jmenovatelem; přečte desetinné číslo, rozumí významu – záporný;
2. **Závislosti, vztahy a práce s daty** – závislosti a jejich vlastnosti, diagramy, grafy, tabulky, jízdní řády - žáci si postupně osvojí dovednosti, které souvisejí se zpracováním dat, seznamují se se závislostmi a jejich zápisy v běžném životě, doplňují a sestavují jednoduché tabulky a diagramy;
3. **Geometrie v rovině a v prostoru** – základní útvary v rovině, základní útvary v prostoru - žáci získají základní orientaci v rovině a prostoru, učí se poznávat, určovat, modelovat a znázorňovat jednoduché útvary v rovině i prostoru;

4. **Nestandardní aplikační úlohy a problémy** – slovní úlohy, číselné a obrázkové řady, magické čtverce, prostorová představivost - u žáků bude rozvíjeno logické myšlení a přechod od konkrétního myšlení k abstraktnímu.

Učivo uvedené v učebních osnovách je v rámci školy závazné. Zařazení rozšiřujícího učiva zváží vyučující s ohledem na specifika konkrétní třídy a individuální potřeby žáků.

Výuka matematiky je spojena i s rozvíjením finanční gramotnosti žáků ve shodě se Standardy finanční gramotnosti. Do učiva jsou zařazeny tyto obsahy:

Peníze – způsoby placení

Hospodaření domácnosti – rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti

Finanční produkty – úspory

Do výuky jsou průběžně zařazována průřezová témata v souvislosti s aktuálními situacemi a problémy současného světa. Přínos těchto průřezových témat k rozvoji osobnosti žáka je uplatňován průběžně pomocí následujících tematických okruhů:

Osobnostní a sociální výchova (OSV): Osobnostní rozvoj – Rozvoj schopností poznávání; Kreativita;

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS): Evropa a svět nás zajímá; Objevujeme Evropu a svět;

Environmentální výchova (EV): Vztah člověka k prostředí;

Mediální výchova (MV): Tematické okruhy receptivních činností – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení; Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality.

Časové vymezení vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Matematika se realizuje ve všech ročnících 1. stupně ZŠ v této hodinové dotaci:

	1. stupeň				
Ročník	1.	2.	3.	4.	5.
Počet hodin	5	5	5	5	5

Organizační vymezení vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Matematika je vyučován především v kmenových učebnách příslušné třídy, standardní délka vyučovací hodiny je 45 minut.

K výuce matematiky je využívána i multimediální a počítačová učebna, ostatní prostory školy i další podnětná prostředí. Během výuky matematiky jsou žákům nabízeny rozšiřující aktivity: soutěže, korespondenční semináře a programy podporující zájem žáků o matematiku (interaktivní výstavy, exkurze apod.). K rozvíjení matematické gramotnosti napomáhají i zájmové útvary.

Výchovné a vzdělávací strategie

Matematickým vzděláváním lze významně přispět k utváření a rozvoji klíčových kompetencí žáků. Učitelé matematiky k tomu používají následující postupy, metody a formy práce:

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k učení

Učitel:

- prací s chybou jako pozitivním prvkem vede žáky k hlubšímu zamyšlení nad použitým postupem a správností výpočtu
- zadává vhodné slovní úlohy a příklady z běžného života a tím motivuje žáky k využívání matematických poznatků a dovedností v praxi
- pomocí modelování situací rozvíjí představivost žáků, používá metodu řízeného experimentu pro budování pojmů v mysli žáků
- nácvikem a častým prováděním náčrtů cíleně rozvíjí u žáků zručnost při grafickém vyjadřování
- používá v hodinách informační a komunikační technologie a tím vede žáky k využívání digitálních zdrojů a prostředků k vyhledávání informací, modelování, simulacím, výpočtům a znázorňování

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k řešení problémů

Učitel:

- nácvikem řešení úloh s postupným stupňováním jejich náročnosti rozvíjí logické myšlení a úsudek žáků
- kladením jednoduchých problémových otázek vede žáky k hledání různých způsobů řešení a k tomu, aby si uvědomili, které z nich jsou efektivní a které nikoliv
- vytváří podnětné situace, které žáky vedou k tomu, aby o daném problému přemýšleli, řešili jej a svá řešení zaznamenali

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence komunikativní

Učitel:

- důslednou kontrolou podporuje u žáků čtení slovních úloh s porozuměním, správnou matematizaci problémů a interpretaci výsledků
- cíleně využívá příležitosti k tomu, aby žáci tradičními i digitálními prostředky prezentovali ostatním postupy řešení úloh a srozumitelně vysvětlili, proč daný postup zvolili

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence sociální a personální

Učitel:

- organizací a kontrolou skupinové práce vede žáky k tomu, aby si rozdělili úlohy podle matematických znalostí a dovedností jednotlivých členů skupiny;
- organizuje vyučovací hodiny tak, aby v případě, že zadanou matematickou úlohu žáci rychle vyřeší, nabídli svoji pomoc pomalejšímu spolužákovi.

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence občanské

Učitel:

- povzbuzováním a odpovídajícím hodnocením podporuje u žáků zájem o matematiku a snahu zlepšovat své výsledky
- doporučuje žákům postupy pro získání zajímavých dat ze školního prostředí a každodenního života, která jsou vhodná ke statistickému zpracování

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence pracovní

Učitel:

- důkladným procvičováním a důslednou kontrolou vede žáky ke správnému a bezpečnému užívání rýsovacích potřeb a digitálních nástrojů
- vhodnou volbou úkolů různé obtížnosti a jejich následným rozbořem vede žáky k tomu, aby si efektivně naplánovali plnění úkolů

1. stupeň
Ročník: první

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY Z RVP ZV	DÍLČÍ VÝSTUPY Žák:	UČIVO	TEMATICKÉ OKRUHY PRŮŘEZOVÉHO TÉMATU	PŘESAHY, VAZBY, ROZŠÍŘUJÍCÍ UČIVO, POZNÁMKY
ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE				
M-1-1-01	<ul style="list-style-type: none"> • Spočítá prvky daného souboru • Vytvoří skupinu s daným počtem prvků • Podle obrázku rozhodne o vztahu více, méně, porovnává soubory (i bez počítání) • Využívá univerzální modely čísel 	<ul style="list-style-type: none"> • Přirozená čísla 1 – 20 		<p>ČJL: Psaní číslic a znaků. Orientace na stránce knihy, počet slabik. Čtení slovní úlohy s porozuměním.</p>
M-1-1-02	<ul style="list-style-type: none"> • Napíše a přečte číslice • Doplní chybějící čísla v řadě • Porovnává čísla, používá znaky rovnosti a nerovnosti, řeší slovní úlohy s porovnáváním čísel 	<ul style="list-style-type: none"> • Číslice 0 – 9, čísla 0 – 20 • Znaky < , > , = 		<p>Rozšiřující učivo: - komutativnost sčítání - sčítání a odčítání s přechodem přes desítku</p>
M-1-1-03	<ul style="list-style-type: none"> • Využívá číselnou osu, orientuje se na ní, zobrazí na ní číslo • Správně používá pojmy před, za, hned před, hned za, mezi 	<ul style="list-style-type: none"> • Číselná osa 		<p>Další náměty do výuky: - praktické úkoly s využitím základních jednotek délky - propedeutika zlomku, vztah části a celku</p>
M-1-1-04	<ul style="list-style-type: none"> • Sčítá a odčítá z paměti bez přechodu přes desítku 	<ul style="list-style-type: none"> • Číselný obor 0 – 10, 10 – 20 		
M-1-1-05	<ul style="list-style-type: none"> • Řeší a tvoří slovní úlohy s využitím sčítání a odčítání bez přechodu přes desítku • Řeší a tvoří slovní úlohy vedoucí ke vztahu „o x více (méně)“ 	<ul style="list-style-type: none"> • Práce s textem slovní úlohy 	EV – Vztah člověka k prostředí (náš životní styl – spotřeba věcí v rodině, škole)	

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY				
M-1-2-01	<ul style="list-style-type: none"> • Čte a nastavuje celé hodiny • Orientuje se ve struktuře času 	<ul style="list-style-type: none"> • Struktura času: hodina, den, týden, měsíc, rok 		
M-1-2-02	<ul style="list-style-type: none"> • Zaznamenává jednoduché situace související s časem pomocí tabulek a schémat 	<ul style="list-style-type: none"> • Tabulky a schémata 		
M-1-2-03	<ul style="list-style-type: none"> • Doplní zadanou tabulku • Orientuje se v jednoduchých schématech 			
GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU				
M-1-3-01	<ul style="list-style-type: none"> • Rozezná, pojmenuje a načrtne základní rovinné útvary, uvede příklady těchto útvarů ve svém okolí • Rozezná a pojmenuje základní tělesa, uvede příklady těchto těles ve svém okolí • Orientuje se v prostoru, užívá prostorové pojmy • Pomocí stavebnic modeluje rovinné i prostorové útvary 	<ul style="list-style-type: none"> • Rovinné útvary: čtverec, obdélník, trojúhelník, kruh • Tělesa: krychle, kvádr, koule, válec • Orientace v prostoru: před, za, vpravo, vlevo, nahoře, dole 		<p>ČJL: Vyjádření jednoduché prostorové orientace (např. procházkou po čtvercové síti).</p> <p>Rozšiřující učivo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prostředí sirkových obrázců - plán krychlové stavby při sestavování prostorového útvaru složeného z jednotkových krychlí
M-1-3-02	<ul style="list-style-type: none"> • Porovná rovinné útvary stejného typu podle velikosti • Porovná tělesa stejného typu podle velikosti • Odhaduje a srovnává délky úseček s využitím pomůcek 	<ul style="list-style-type: none"> • Porovnávání: větší, menší, stejný, nižší, vyšší • Délka úsečky • Poměrování úseček 		<p>Další náměty do výuky:</p> <ul style="list-style-type: none"> - skládání origami - parketování daných obdélníků

1. stupeň
Ročník: druhý

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY Z RVP ZV	DÍLČÍ VÝSTUPY	UČIVO	TEMATICKÉ OKRUHY PRŮŘEZOVÉHO TÉMATU	PŘESAHY, VAZBY, ROZŠÍŘUJÍCÍ UČIVO, POZNÁMKY
ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE				
M-2-1-01	<ul style="list-style-type: none"> Používá přirozená čísla k modelování situací běžného života Samostatně pracuje s univerzálními modely přirozených čísel 	<ul style="list-style-type: none"> Přirozená čísla 1 – 100 Počítání s penězi Peníze: způsoby placení 		<p>ČJL: Orientace v textu, práce s knihou, čtení s porozuměním, věta oznamovací a tázací, odpověď na otázku.</p> <p>Rozšiřující učivo: - komutativnost sčítání při pamětném i písemném počítání - grafické znázornění slovních úloh</p> <p>Další náměty do výuky: - propedeutika zlomků, význam slov polovina, čtvrtina, třetina - modelování násobení a dělení na různých souborech</p> <p>Poznámka: Učitel používá pojmy: sčítanec, menšenec, menšitel, činitel, součin, dělenec, dělitel,</p>
M-2-1-02	<ul style="list-style-type: none"> Zapisuje a čte čísla v daném oboru Počítá po jednotkách a desítkách, rozliší sudá a lichá čísla Porovnává čísla, chápe rovnost a nerovnost i v různých významových kontextech (délka, čas, peníze) 	<ul style="list-style-type: none"> Číselný obor 0 – 100 Lichá a sudá čísla 		
M-2-1-03	<ul style="list-style-type: none"> Zobrazí číslo na číselné ose Využívá číselnou osu k porovnání čísel 	<ul style="list-style-type: none"> Řád jednotek a desítek 		
M-2-1-04	<ul style="list-style-type: none"> Orientuje se v zápisu desítkové soustavy, sčítá a odčítá z paměti dvojciferné číslo s jednociferným i dvojciferným číslem s přechodem násobků deseti Násobí z paměti formou opakovaného sčítání i pomocí násobilky, dělí z paměti v oboru osvojených násobílek 	<ul style="list-style-type: none"> Násobilka 2, 3, 4, 5, 10 Součet a rozdíl 		
M-2-1-05	<ul style="list-style-type: none"> Řeší a tvoří slovní úlohy na sčítání a odčítání, násobení a dělení Řeší a tvoří slovní úlohy vedoucí ke vztahu „o x více (méně)“ 	<ul style="list-style-type: none"> Strategie řešení úloh z běžného života 	EV – Vztah člověka k prostředí (naš životní styl – spotřeba věcí,	

			množství odpadu ve spojení s „o x více (méně)“)	podíl, záměna činitelů.
ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY				
M-2-2-01	<ul style="list-style-type: none"> Čte časové údaje na různých typech hodin, orientuje se v kalendáři Sleduje různé časové intervaly Používá vhodně časové jednotky a provádí jednoduché převody mezi nimi 	<ul style="list-style-type: none"> Časové údaje: čtvrt hodiny, půl hodiny, tři čtvrtě hodiny, celá hodina 	VMEGS – Evropa a svět nás zajímá (zážitky a zkušenosti z Evropy a světa – zkušenosti s časovými údaji při cestování); Objevujeme Evropu a svět (život Evropanů – odlišnosti při vážení a měření)	Rozšiřující učivo: - časové tabulky Poznámka: Časové intervaly volí učitel z běžného života žáka, např. délka vyučovací hodiny, délka přestávky, délka spánku.
M-2-2-02	<ul style="list-style-type: none"> Zachycuje výsledky měření pomocí tabulek a schémat Provádí odhady délky a množství 	<ul style="list-style-type: none"> Měření délky, hmotnosti, objemu Jednotky: centimetr, litr, kilogram 		
M-2-2-03	<ul style="list-style-type: none"> Navrhne a použije tabulku k organizaci údajů Třídí soubor objektů 	<ul style="list-style-type: none"> Tabulková evidence zadaných údajů 		
GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU				
M-2-3-01	<ul style="list-style-type: none"> Rozezná, pojmenuje a načrtne základní rovinné útvary, uvede příklady těchto útvarů ve svém okolí Rozezná a pojmenuje základní tělesa, uvede příklady těchto těles ve svém okolí Pomocí stavebnic modeluje rovinné a prostorové útvary podle zadání 	<ul style="list-style-type: none"> Rovinné útvary: lomená čára, křivá čára, bod, úsečka, přímka, polopřímka Tělesa: kužel, jehlan 		Rozšiřující učivo: - kružnice, hranol - shodnost útvarů Další náměty do výuky: - využití čtverečkováného papíru - využití počítačových programů pro matematiku na 1. stupni ZŠ
M-2-3-02	<ul style="list-style-type: none"> Změří délku úsečky, používá jednotky délky 	<ul style="list-style-type: none"> Práce s pravítkem Jednotky délky: milimetr, 		

	• provádí odhad délky úsečky	centimetr, metr, kilometr		
--	------------------------------	---------------------------	--	--

1. stupeň

Ročník: třetí

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY Z RVP ZV	DÍLČÍ VÝSTUPY	UČIVO	TEMATICKÉ OKRUHY PRŮŘEZOVÉHO TÉMATU	PŘESAHY, VAZBY, ROZŠÍŘUJÍCÍ UČIVO, POZNÁMKY
ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE				
M-3-1-01	<ul style="list-style-type: none"> • Zapisuje a čte čísla v daném oboru • Počítá po jednotkách, po desítkách a stovkách, porovnává čísla 	<ul style="list-style-type: none"> • Číselný obor 0 – 1 000 • Rozklad čísla v desítkové soustavě 		<p>ČJL: Orientace v textu, práce s knihou, křížovky (sloupec, řádek), stylizace a reprodukce odpovědí, významová stránka slov, čtení s porozuměním, druhy slov, dějová posloupnost.</p> <p>Rozšiřující učivo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pohyb po číselné ose (propedeutika záporných čísel) - aritmetické operace i vztahy mezi čísly v různých jazycích, různých kontextech významových a strukturálních
M-3-1-02	<ul style="list-style-type: none"> • Zobrazí číslo na číselné ose a jejích úsecích • Využívá číselnou osu k porovnání čísel 	<ul style="list-style-type: none"> • Číselná osa – nástroj modelování 		
M-3-1-04	<ul style="list-style-type: none"> • Rozloží číslo v desítkové soustavě v oboru do tisíce • Sčítá a odčítá z paměti čísla bez přechodu násobků sta • Násobí a dělí z paměti v oboru osvojených násobků • Násobí z paměti dvojciferná čísla jednociferným činitelem mimo obor malé násobilky • Násobí a dělí součet nebo rozdíl dvou čísel • Používá závorky při výpočtech 	<ul style="list-style-type: none"> • Zápis čísla v desítkové soustavě • Násobilka 6, 7, 8, 9 • Nejbližší, nižší a vyšší násobek čísla 		
M-3-1-05	<ul style="list-style-type: none"> • Řeší a tvoří slovní úlohy na sčítání, odčítání, násobení, dělení; • Řeší a tvoří slovní úlohy vedoucí ke vztahu „o x více (méně)“ a „$x$krát více 	<ul style="list-style-type: none"> • Řešitelské strategie: pokus-omyl, řetězení od konce, vyčerpání všech možností, zjednodušování 	EV – Vztah člověka k prostředí (naš životní styl – spotřeba energie ve	

	(méně“; • Ovládá jednoduché řešitelské strategie		spojení s „o x více (méně“ a „xkrát více (méně“)	
ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY				
M-3-2-01	• Využívá časové údaje při řešení různých situací z běžného života	• Jízdní řády	VMEGS – Evropa a svět nás zajímá (zážitky a zkušenosti z Evropy a světa – cestujeme letadlem, lodí, autobusem, vlakem)	Rozšiřující učivo: - čtení údajů z grafů, diagramů, tabulek - pozorování závislostí a jejich vlastností - využití specifických počítačových programů pro matematiku na 1. stupni ZŠ
M-3-2-02	• Eviduje složitější statické i dynamické situace pomocí slov a tabulek	• Teplota, teploměr, stupeň celsia • Evidence sportovních výkonů	MV – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení (pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě – tabulky cen produktů z reklamních letáků)	- využití tabulkového procesoru (např. Excel)
M-3-2-03	• Čte a sestavuje tabulky násobků; • Doplní chybějící údaje do strukturované tabulky podle zadání	• Tabulka jako nástroj pro řešení úloh		Poznámka: Učitel používá zjednodušený model jízdního řádu.
GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU				
M-3-3-01;02	• Rozezná, pojmenuje a načrtne rovinné útvary, uvede příklady těchto útvarů ve svém okolí • Třídí trojúhelníky dle délek stran, uvede příklady těchto útvarů ve svém okolí • Určí obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran • Pomocí stavebnic modeluje rovinné	• Klasifikace trojúhelníků (obecný, rovnostranný, rovnoramenný) • Rovinné útvary: mnohoúhelník (čtyřúhelník, pětiúhelník, šestiúhelník) • Vrchol, strana, úhlopříčka mnohoúhelníku		Rozšiřující učivo: - pravoúhlý trojúhelník - osa souměrnosti útvarů v rovině - využití počítačových programů pro geometrii na 1. stupni ZŠ

	útvary podle zadání			
M-3-3-03	<ul style="list-style-type: none"> • Rozezná a modeluje osově souměrné rovinné útvary, uvede konkrétní příklady 	<ul style="list-style-type: none"> • Osově souměrné rovinné útvary 		

1. stupeň

Ročník: čtvrtý

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY Z RVP ZV	DÍLČÍ VÝSTUPY	UČIVO	TEMATICKÉ OKRUHY PRŮŘEZOVÉHO TÉMATU	PŘESAHY, VAZBY, ROZŠÍŘUJÍCÍ UČIVO, POZNÁMKY
ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE				
M-4-1-01	<ul style="list-style-type: none"> • Využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení 	<ul style="list-style-type: none"> • Komutativnost a asociativnost 		<p>ČJL: Správný zápis slovních úloh, stylizace a reprodukce odpovědí, čtení s porozuměním, dějová posloupnost.</p> <p>Rozšiřující učivo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - znázornění celého záporného čísla na číselné ose - kmenové zlomky v kontextu části
M-4-1-02	<ul style="list-style-type: none"> • Čte a zapisuje čísla v daném oboru • Počítá po statisících, desetitisících a tisících, používá rozvinutý zápis čísla v desítkové soustavě • Porovnává čísla a znázorní je na číselné ose a jejích úsecích • Sčítá a odčítá čísla v daném oboru (z paměti pouze čísla, která mají nejvýše dvě číslice různé od nuly) • Písemně násobí jednociferným a dvojciferným činitelem, písemně dělí jednociferným dělitelem • Účelně propojuje písemné i pamětné počítání (i s použitím kalkulátoru) • Používá římské číslice při zápisu čísel 	<ul style="list-style-type: none"> • Číselný obor 0 – 1 000 000 • Písemné algoritmy sčítání, odčítání, násobení a dělení • Římské číslice • Hospodaření domácnosti: rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti • Zlomek 		

M-4-1-05	<ul style="list-style-type: none"> • Modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku 			
M-4-1-03	<ul style="list-style-type: none"> • Zaokrouhluje přirozená čísla na statisíce, desetitisíce, tisíce, sta a desítky • Provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací (sčítání a jeho kontrola záměnou sčítanců, odčítání a jeho kontrola sčítáním, dělení a jeho kontrola násobením) • Provádí kontrolu výpočtů pomocí kalkulátoru 	<ul style="list-style-type: none"> • Zaokrouhlování čísel • Odhad a kontrola výsledku • Práce s kalkulátorem 		
M-4-1-04	<ul style="list-style-type: none"> • Řeší a tvoří slovní úlohy na sčítání, odčítání, násobení, dělení a slovní úlohy se dvěma početními operacemi • Řeší a tvoří slovní úlohy vedoucí ke vztahu „o x více (méně)“ a „$x$krát více (méně)“ 	<ul style="list-style-type: none"> • Matematizace reálné situace 	EV – Vztah člověka k prostředí (naše obec – využití přírodních zdrojů nacházejících se v blízkosti bydliště ve spojení s „o x více (méně)“ a „ x krát více (méně)“)	
ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY				
M-4-2-01	<ul style="list-style-type: none"> • Provádí a zapisuje jednoduchá pozorování (např. Měření teploty) 	<ul style="list-style-type: none"> • Zásady sběru a třídění dat 	VMEGS – Objevujeme Evropu a svět (naše vlast a Evropa, Evropa a svět – sběr údajů o teplotě a jejich porovnání v různých částech světa)	AJ: Zápis hodin, dnů, měsíců a roků.
M-4-2-02	<ul style="list-style-type: none"> • Používá tabulky k evidenci, modelování a řešení různých situací; • Doplnuje údaje, které chybí ve strukturované tabulce • Vytvoří na základě jednoduchého textu tabulku a sloupkový diagram 	<ul style="list-style-type: none"> • Strukturovaná tabulka • Sloupkové diagramy 		

GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU				
M-4-3-01	<ul style="list-style-type: none"> • Dodržuje zásady rýsování • Narýsuje přímku, vyznačí polopřímku • Narýsuje různoběžky a označí jejich průsečík • Narýsuje kružnici s daným středem a poloměrem • Narýsuje čtverec, obdélník, trojúhelník ve čtvercové síti 	<ul style="list-style-type: none"> • Zásady rýsování • Rýsování jednoduchých rovinných útvarů • Čtvercová síť 		<p>Rozšiřující učivo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - další rovinné útvary, např. pravý úhel a pravidelné mnohoúhelníky - sítě těles, papírové modely těles, stavby těles podle půdorysu <p>Další náměty do výuky:</p> <ul style="list-style-type: none"> - využití počítačových programů pro geometrii na 1. stupni ZŠ
M-4-3-02	<ul style="list-style-type: none"> • Měří vzdálenosti, používá vhodné jednotky délky a převodní vztahy mezi nimi; • Sčítá a odčítá graficky úsečky, porovná úsečky podle délky • Určí délku lomené čáry a obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran 	<ul style="list-style-type: none"> • Jednotky délky a jejich převody: milimetr, centimetr, metr, kilometr • Grafické sčítání a odčítání úseček • Obvod mnohoúhelníku 		
M-4-3-03	<ul style="list-style-type: none"> • Sestrojí rovnoběžné a kolmé přímky pomocí trojúhelníku s ryskou • Určí vzájemnou polohu přímek v rovině 	<ul style="list-style-type: none"> • Vzájemná poloha přímek v rovině: rovnoběžky, různoběžky, kolmice 		
M-4-3-04	<ul style="list-style-type: none"> • Určí pomocí čtvercové sítě obsah čtverce, obdélníku, trojúhelníku a obsahy porovná • Používá základní jednotky obsahu 	<ul style="list-style-type: none"> • Jednotky obsahu: mm², cm², m² 		
M-4-3-05	<ul style="list-style-type: none"> • Rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary • Určí osu souměrnosti útvaru 	<ul style="list-style-type: none"> • Osová souměrnost rovinného útvaru 		

	<p>překládáním papíru</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozpozná a využije osovou souměrnost i v praktických činnostech a situacích 			
NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY				
M-4-4-01	<ul style="list-style-type: none"> • Využívá úsudek pro řešení jednoduchých slovních úloh a problémů 	<ul style="list-style-type: none"> • Řešení úloh úsudkem • Číselné a obrázkové řady 	<p>OSV – Osobnostní rozvoj – Rozvoj schopností poznávání (cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů); Kreativita (cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity – skupinová práce žáků)</p>	<p>Rozšiřující učivo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - algebrogramy, magické čtverce, pyramidy, zašifrované příklady, sudoku - součtové trojúhelníky, násobilkové obdélníky <p>Poznámka: Učitel v hodinách využívá uvolněné úlohy výzkumu TIMSS a úlohy z mezinárodní soutěže Klokan.</p>

1. stupeň
Ročník: pátý

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY Z RVP ZV	DÍLČÍ VÝSTUPY	UČIVO	TEMATICKÉ OKRUHY PRŮŘEZOVÉHO TÉMATU	PŘESAHY, VAZBY, ROZŠÍŘUJÍCÍ UČIVO, POZNÁMKY
	Žák:			
ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE				
M-5-1-01	<ul style="list-style-type: none"> Čte a zapisuje čísla v daném oboru Počítá po milionech, používá rozvinutý zápis čísla v desítkové soustavě Porovnává čísla a znázorní je na číselné ose a jejích úsecích; Písemně sčítá tři až čtyři přirozená čísla Písemně odčítá dvě přirozená čísla Písemně násobí až čtyřciferným činitelem Písemně dělí jednociferným nebo dvojciferným dělitelem Účelně propojuje písemné i pamětné počítání (i s použitím kalkulačky) Porovnává, sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem Přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose 	<ul style="list-style-type: none"> Číselný obor 0 – miliarda Písemné algoritmy sčítání, odčítání, násobení a dělení Zlomek Desetinné číslo 		<p>ČJL:</p> <p>Správný zápis slovních úloh, stylizace a reprodukce odpovědí, čtení s porozuměním.</p> <p>AJ:</p> <p>Aplikace jednoduchých početních operací v oboru přirozených čísel, porovnávání větší, menší.</p> <p>Rozšiřující učivo:</p> <ul style="list-style-type: none"> vyjadřování části celku zlomkem se jmenovatelem 10 nebo 100 desetinná čísla
M-5-01-06 M-5-01-07				
M-5-1-03	<ul style="list-style-type: none"> Zaokrouhluje přirozená čísla na miliony Provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v daném oboru Provádí kontrolu výpočtu pomocí kalkulačky 	<ul style="list-style-type: none"> Zaokrouhlování 		

M-5-1-04	<ul style="list-style-type: none"> • Řeší a tvoří slovní úlohy z praktického života s využitím matematizace reálné situace 	<ul style="list-style-type: none"> • Fáze řešení problému: zápis, grafické znázornění, stanovení řešení, odhad a kontrola výsledku, posouzení reálnosti výsledku, formulace odpovědi 	EV – Vztah člověka k prostředí (naše obec: přírodní zdroje, náš životní styl: energie a odpady – komplexní pojetí úloh včetně pochopení významu a nezbytnosti ekologického chování)	
ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY				
M-5-2-01	<ul style="list-style-type: none"> • Vybírá z textu data podle zadaného kritéria 	<ul style="list-style-type: none"> • Statistické údaje a jejich reprezentace 	MV – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení (pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě – využití jednoduchých diagramů); Interpretace vztahů mediálních sdělení a reality (identifikace zjednodušení mediovaných sdělení)	AJ: Porovnání některých statistických údajů anglicky mluvících zemí. Rozšiřující učivo: - další typy diagramů Další náměty do výuky: - využití tabulkového kalkulátoru ke zpracování dat
M-5-2-02	<ul style="list-style-type: none"> • Zjistí požadované údaje z kruhového diagramu, ve kterém nejsou k popisu použita procenta 	<ul style="list-style-type: none"> • Kruhový diagram • Finanční produkty: úspory 		
GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU				
M-5-3-01	<ul style="list-style-type: none"> • Při konstrukcích rovinných útvarů využívá elementární geometrické konstrukce a základní vlastnosti těchto 	<ul style="list-style-type: none"> • Konstrukce čtverce a obdélníku • Konstrukce pravoúhlého, rovnostranného 		Další náměty do výuky: - slovní úlohy na obsahy obdélníku, čtverce (práce

	útvary;	a rovnoramenného trojúhelníku		s plánem bytu – velikost koberce, nákup tapet, obložení, podlahové plochy apod.)
M-5-3-02	<ul style="list-style-type: none"> Sestrojí k dané přímce rovnoběžku a kolmici vedoucí daným bodem pomocí trojúhelníku s ryskou 	<ul style="list-style-type: none"> Konstrukce rovnoběžky a kolmice daným bodem 		<ul style="list-style-type: none"> - geometrie a výtvarné umění - využití počítačových programů pro geometrii na 1. stupni ZŠ
M-5-3-04	<ul style="list-style-type: none"> Určí pomocí čtvercové sítě obsah rovinného obrazce, který je tvořen čtverci, obdélníky a trojúhelníky a obsahy porovná 	<ul style="list-style-type: none"> Složené obrazce ve čtvercové síti 		Další náměty do výuky: <ul style="list-style-type: none"> - origami ve čtvercové síti
NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY				
M-5-4-01	<ul style="list-style-type: none"> Ovládá některé řešitelské strategie, v průběhu řešení nestandardních úloh objevuje zákonitosti a využívá je 	<ul style="list-style-type: none"> Magické čtverce, pyramidy, sudoku 	OSV – Osobnostní rozvoj – Rozvoj schopností poznávání (cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů); Kreativita (cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity)	Rozšiřující učivo: <ul style="list-style-type: none"> - zašifrované příklady, hlavolamy, rébusy

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Žák:

1.období

1.Číslo a početní operace

M-3-1-01p porovnává množství a vytváří soubory prvků podle daných kritérií v oboru do 20

M-3-1-02p čte, píše a používá číslice v oboru do 20, numerace do 100

M-3-1-02p zná matematické operátory $+$, $-$, $=$, $<$, $>$ a umí je zapsat

M-3-1-04p sčítá a odčítá s užitím názoru v oboru do 20

M-3-1-05p řeší jednoduché slovní úlohy na sčítání a odčítání v oboru do 20

umí rozklad čísel v oboru do 20

2.Závislosti, vztahy a práce s daty

M-3-2-02p modeluje jednoduché situace podle pokynů a s využitím pomůcek

M-3-2-03p doplňuje jednoduché tabulky, schémata a posloupnosti čísel v oboru do 20

- zvládá orientaci v prostoru a používá výrazy vpravo, vlevo, pod, nad, před, za, nahoře, dole, vpředu, vzadu

- uplatňuje matematické znalosti při manipulaci s drobnými mincemi

3.Geometrie v rovině a prostoru

M-3-3-01p pozná a pojmenuje základní geometrické tvary a umí je graficky znázornit

M-3-3-01p rozezná přímku a úsečku, narýsuje je a ví, jak se označují

M-3-3-02p používá pravítko

2.období

1.Číslo a početní operace

M-5-1-02p čte, píše a porovnává čísla v oboru do 100 i na číselné ose, numerace do 1000

M-5-1-02p sčítá a odčítá z paměti i písemně dvouciferná čísla

M-5-1-02p zvládne s názorem řady násobků čísel 2 až 10 do 100

M-5-1-03p zaokrouhluje čísla na desítky i na stovky s využitím ve slovních úlohách

M-5-1-03p tvoří a zapisuje příklady na násobení a dělení v oboru do 100

M-5-1-04p zapíše a řeší jednoduché slovní úlohy

M-5-1-04p rozeznává sudá a lichá čísla, používá kalkulačtor

2.Závislosti, vztahy a práce s daty

M-5-2-01p vyhledá a roztřídí jednoduchá data (údaje, pojmy apod.) podle návodu

M-5-2-02p orientuje se a čte v jednoduché tabulce

- určí čas s přesností na čtvrt hodiny, převádí jednotky času v běžných situacích
- provádí jednoduché převody jednotek délky, hmotnosti a času
- uplatňuje matematické znalosti při manipulaci s penězi

3.Geometrie v rovině a prostoru

M-5-3-01p znázorní, narýsuje a označí základní rovinné útvary

M-5-3-02p měří a porovnává délku úsečky

M-5-3-02p vypočítá obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran

M-5-3-03 sestrojí rovnoběžky a kolmice

M-5-3-05p určí osu souměrnosti překládáním papíru, pozná základní tělesa

4.Nestandardní aplikační úlohy a problémy

M-5-4-01p řeší jednoduché praktické slovní úlohy, jejichž řešení nemusí být závislé na matematických postupech

